

OSETI DUH FRUŠKE GORE

TURISTIČKA
MAPA

O Fruškoj gori

Fruška gora, danas planina, a u prošlosti ostrvo u sred mora, prostire se duž južnog oboda Panonske nizije, u međurečju Save i Dunava i predstavlja jedinstvenu prostornu, prirodnu i kulturno-istorijsku celinu. Naziv duguje dvema staroslovenskim rečima, Frug (Franci) i gora (planina), ukazujući na poreklo njenih nekadašnjih stanovnika.

Pružajući se pravcem istok-zapad u dužini od oko 80 kilometara, Fruška gora tek na nekoliko mesta premašuje nadmorsku visinu od 500 metara, gde se ističu vrhovi Crveni (539 metara) i Isin čot (523 metra). Najviši, centralni deo obrastao je listopadnom šumom, dok su niže padine pod livadama i zasadima voća i vinove loze koju su na ove prostore doneli još stari Rimljani. Alma Mons ili „plodnu planinu“, kako su je zvali, nastanjuje i raznovrsna fauna – insekti, sisari, vodozemci, gmizavci i ptice.

U živopisnom brdovitom krajoliku, ispresecanom potočnim dolinama, ušuškani u šumskom rastištu leže mnogobrojni manastiri po kojima je ova planina čuvena i kao srpska Sveta gora. Kulturno-istorijsko nasleđe Fruškogorja čine i seoske crkve, arheološka nalazišta i spomenici NOB-a smešteni duž grebenskog puta.

Najposebeniji turistički lokaliteti su banja Vrdnik, Sremski Karlovc, jezera i brojna izletišta poput Iriškog venca i Stražilova, a ljubiteljima aktivnog turizma na raspolaganju je veliki broj staza za šetnju i vožnju bicikla, zatim jahanje konja i adrenalin park. Gastronomska, kao i enološka ponuda ovde su bogate, a vinski

putevi razvrstani su u čak šest pravaca.

Zbog izuzetnih prirodnih i kulturnih vrednosti i potrebe njihovog očuvanja, Fruška gora je 1960. godine proglašena prvim nacionalnim parkom u Srbiji. Na zaštićenom području površine 26.672 hektara u prilici su da uživaju svi posetioci, vodeći računa o tome da svojim aktivnostima ne narušavaju sredinu u kojoj borave.

Manastiri

Fruškogorski manastiri su duhovna i kulturna baština srpskog naroda. Kroz istoriju ih je izgrađeno preko 30 te je ova planina ponela naziv srpska Sveta gora. Do danas je sačuvano 16 manastira nastalih u periodu od XV do XVIII veka, čija se gradnja vezuje za srpsku dinastiju Branković i period otpora prema turskim osvajačima, a u novije vreme je osnovano još šest.

Burna istorija ovog podneblja nije zaobišla ni manastire, koji su u više navrata stradali i bili obnovljeni. Period intenzivne obnove starih fruškogorskih manastira i osnivanja novih traje već nekoliko decenija. Danas su, ovi svedoci vekova stradanja i uzdizanja srpskog naroda, mesta vere i duhovnosti, ali i nezaobilazni deo turističkih itinera i pokloničkih putovanja.

Svaki od manastira čuva nešto posebno što privlači vernike, ali i sve one radoznale da ih iznova posećuju i istražuju njihova skrivena blaga. Mnoge znamenite ličnosti boravile su u ovim svetinjama, a neke su se upravo ovde zamonasile, kao što je to učinio Dositaj Obradović u manastiru Novo Hopovo. Mošti srpskih velikana – Arsenija III Černojevića, Arsenija IV Jovanovića, kralja

Milana Obrenovića i mnogih drugih, počivaju u Krušedolu. Najpoznatiji srpski ikonopisci i slikari ukrali su zidove fruškogorskih manastira pa tako Grgeteg kralji ikonostas koji je uradio Uroš Predić. Park koji okružuje manastir Beočin zanimljiv je po tome što podseća na versajski – kreirali su ga francuski baštovani po ugledu na ovaj poznati evropski park. Svako ko odvoji vreme i posveti ga istraživanju ovih velepnih zdanja, biće nagrađen neponovljivim iskustvima i jedinstvenom doživljaju koji se dugo pamti.

Turistička organizacija Grada Novog Sada kreirala je šest vinskih puteva i to: Novosadski vinski put (vinarije na području Opštine Novi Sad, rakovačke i temerinske vinarije i vinski podrumi), Vina kićenog Srema (Beočin, Čerević i Banoštor), Sremski Karlovc – vinska galaksija (vinarije u

Vinarije

Fruška gora je područje dobrih vina, gde su se brojna mesta razvila kao centri vinskog turizma. Prvu vinovu lozu na Fruškoj gori posadio je rimski car Marko Aurelije Prob i to u III veku. Zahvaljujući njemu, vinogradarstvo ove oblasti je među najstarijim u Evropi, pa su fruškogorska vina od davnina privlačila ljude istančanog ukusa.

Na glasu su sorte rizling, frankovka, merlo, gama, vranac, ausbruch, šardone, župljanika, sovijnon, traminac, neoplanta, sila, probus, portugizer, kaberne sovijnon, kaberne fran, pino crveni, kao i bermet – autentično desertno vino. Pravi se isključivo od grožđa sa padina Fruške gore i oplemenjeno je sa skoro 30 vrsta aromatičnih trava.

Na Fruškoj gori dominiraju porodične vinarije koje višegeneracijsku tradiciju proizvodnje vina kombinuju sa novim tehnologijama na način da svaka porodična vinska priča ima prepoznatljivu notu i aromu. A piti vino na mestu na kome nastaje, poseban je doživljaj. Uz degustaciju po želji u vinarijama i vinskim podrumima moguće je saznati mnogo o dugoj tradiciji, načinu proizvodnje vina, ali i one male vinske tajne, a sve to zadržano prijatnom atmosferom uz sremačko predjelo, štrudle sa makom ili kuglof.

Turistička organizacija Grada Novog Sada kreirala je šest vinskih puteva i to: Novosadski vinski put (vinarije na području Opštine Novi Sad, rakovačke i temerinske vinarije i vinski podrumi), Vina kićenog Srema (Beočin, Čerević i Banoštor), Sremski Karlovc – vinska galaksija (vinarije u

Sremskim Karlovcima), Vinogradi u zagrljaju Dunava, sa pogledom na Tisu (vinarije istočnog dela Fruške gore – Krčedin, Slankamen, Indija), Tragom vlastelinske porodice Odeskalki (vinarije zapadnog dela Fruške gore – Susek, Neštin, Erdevik, Šid, Bikić Do) i Iriške vinske priče (Irig, Mala Remeta, Rivica, Neradin).

Priroda i aktivan odmor

Bogatstvo flore i faune, prelepi pejzaži, šumski kompleksi i proplanci, termalni izvori i jezera predstavljaju osnovu za brojne aktivnosti u prirodi (pešačenje, cikloturizam, posmatranje retkih biljnih vrsta i ptica, lov, ribolov), ali i za rekreativne i izletničke programe, škole u prirodi, kao i zdravstveni turizam.

Ljubitelji aktivnog odmora mogu se oporabiti u terenskom jahanju i konjičkim kampovima u organizaciji konjičkih klubova, organizovanom pešačenju po Fruškoj gori, aktivnostima u Avanturističkom centru u Vrdniku, izletničkim programima Nacionalnog parka Fruška gora, kao i vožnji po specijalizovanom terenu za planinski i ekstremni biciklizam u Bukovcu.

Organizovano pešačenje Fruškom gorom među stanovnicima Novog Sada ima dugu tradiciju. Markirane staze obično startuju sa poznatih fruškogorskih izletišta. Na trasi planinarskih staza su prelepi predeli listopadnih šuma i livada, vidikovci, potoci, jezera, kao i manastiri i spomenici NOB-a. Najbolji i najsigurniji način za upoznavanje Fruške gore jesu organizovana pešačenja planinarskih društava (PSD Poštar, PSD Železničar, PD Naftaš, PD Fruška gora, PD Vilina vodica i drugi) ili planinarenje u okviru aranžmana turističke agencije.

Avanturistički centar Fruška gora u Vrdniku organizuje brojne rekreativno-avanturističke aktivnosti: pešačke i biciklističke ture, streličarstvo, adrenalin park, dečiji izviđački kamp, tim bilding programe.

Pored rekreacije u prirodi, posetioci Fruške gore mogu uživati u nešto mirnijem odmoru na nekom od izletišta ili jezera. Najposebenija izletišta su: Iriški venac, Stražilovo, Popovica, Zmajevac, Brankovac, Andrevlje, Ležimir i Letenka. Od brojnih jezera za turizam su značajna: Borkovac, Sot, Bruje, Moharačić i Medeš.

Dešavanja na Fruškoj gori

Kulturni događaji

Šekspir festival, Vila Stanković u Čortanovcima – jun/jul
Karlovc film festival, Sremski Karlovc – avgust
Novi tvrđava teatar, Vila Stanković u Čortanovcima – septembar
Brankova kola, Sremski Karlovc, Stražilovo – septembar

Vinske manifestacije

Dani vina, Rivica – februar/mart
Banoštorski dani grožđa, Banoštor – septembar
Pudarski dani, Irig – septembar
Karlovačka berba grožđa, Sremski Karlovc – oktobar
Dan mladog portugizera, Irig – novembar

Gastronomski događaji

Festival kuglofa, Sremski Karlovc – maj
Sačijada, Stražilovo – jun
Sremska kulenijada, Erdevik – jun
Festival hrane „Al’ se nekad dobro jelo baš“, Rakovac – oktobar

Događaji vezani za posebna interesovanja

Deca i roditelji pešače zajedno, Fruška gora – mart, maj, septembar i oktobar
Noćni eko festival „Zvezdani trlatron“, Popovica – jun
Astronomski kamp, Letenka – jul
Susreti gljivara na Fruškoj gori, fruškogorska izletišta/ planinarski domovi – oktobar

Sportske manifestacije

Planinarski maraton na Fruškoj gori, Popovica – april/maj
„Tour de Fruška“, Vrdnik – maj
„Night Challenge Fruška Gora“, Iriški venac – avgust
Bukovački maraton, Bukovac – septembar
Jesenji planinarski maraton, Popovica – oktobar
„OCR Challenge Fruška Gora“, Vrdnik – oktobar
Otvoreno prvenstvo Fruške gore u planinskom trčanju, Glavica – novembar
„Winter Trail Race Fruška Gora“, Iriški venac – decembar

Impresum
Turistička mapa „Oseti duh Fruške gore“

Izdavač:
Turistička organizacija Grada Novog Sada

Za izdavača:
Branislav Knežević

Tekst:
Miloš Dunjić, Svetlana Janjić, Tijana Vujasinović, Slavica Lončar

Fotografija:
Dragan Kurucić, Aleksandar Milutinović

Podloga za mapu:
TONS

Dizajn i priprema za štampu:
Agencija Grafer, Studi Le&ART

Štampa:
Futura, Novi Sad

Tiraž:
2.000

ISBN: 978-86-6146-043-2

Novi Sad, 2023.

Besplatan primerak

Izdavač ne odgovara za promene sadržaja i podataka

CIP - Katalogizacija u publikacijama
Библиотечка Матице српске, Нови Сад
336-481497113 Fruška gora(1084.3)
ISBN 978-86-6146-043-2
COBISS.SR-ID 116305417

Turistička mesta

Zahvaljujući povoljnom položaju, klimatskim i prirodnim odlikama, Fruška gora je pogodovala nastanjanju ljudi. Mrežu fruškogorskih naselja čini 41 mesto u čijoj blizini su izgrađene pojedinačne vikendice ili vikend naselja, dok se po svom kulturno-istorijskom značaju i razvijenosti turističke ponude izdvajaju Sremski Karlovc, Irig i Vrdnik.

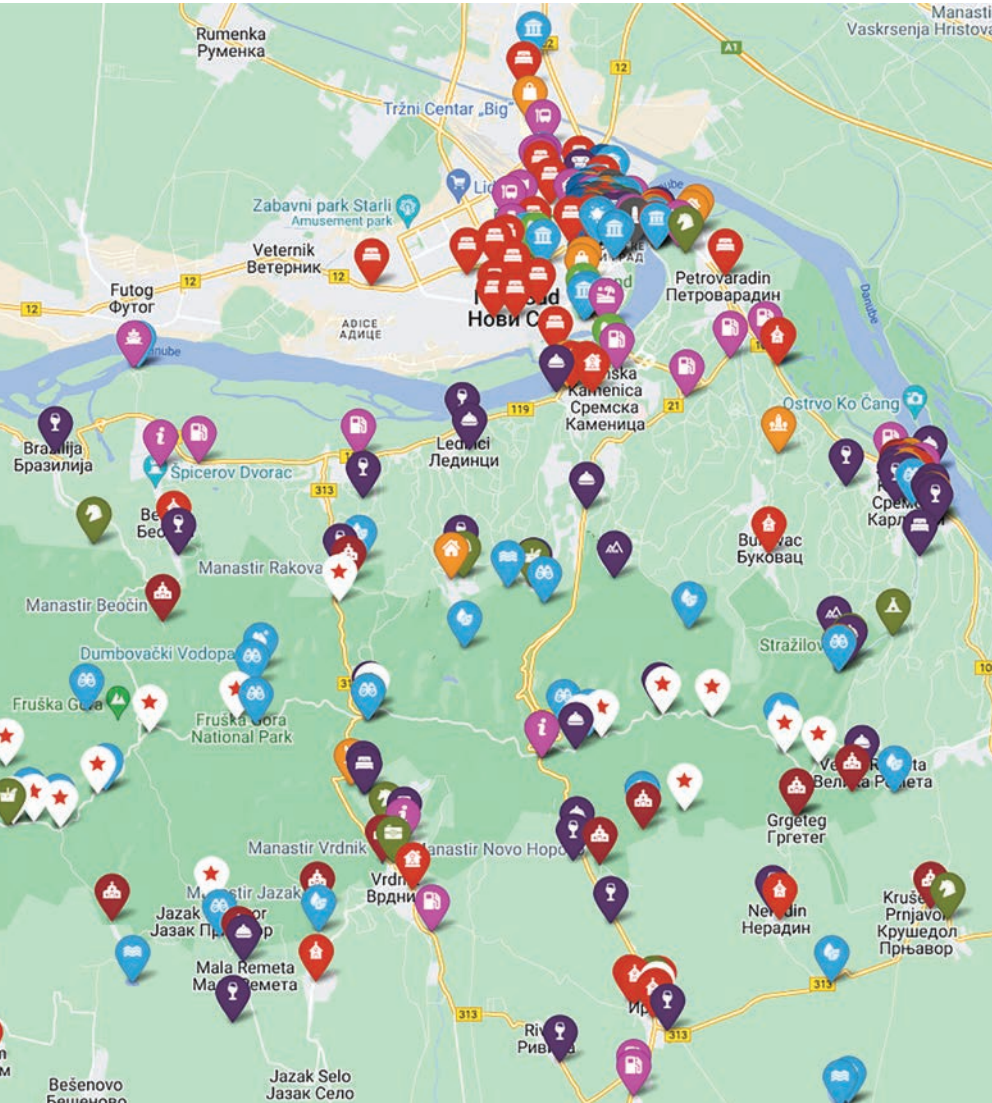
Kulturno-istorijsko nasleđe

Burna istorijska dešavanja, kao i preplitanje uticaja različitih naroda, ostavili su snažan pečat na kulturi ovog područja. Pored manastira, u kulturnu baštinu Fruške gore mogu se uvrstiti: kulturno-istorijske celine, narodno graditeljstvo, etnološko nasleđe, spomenici kulture i znamenita mesta.

Smeštaj i gastronomija

Svima koji planiraju višednevni boravak na Fruškoj gori, a da pri tom ne napuštaju prirodni ambijent, na raspolaganju su brojni i raznovrsni smeštajni kapaciteti. U nekima od njih, postoji prostor i oprema za organizovanje kongresa i poslovnih skupova. Kako bi poseta Fruškoj gori bila uživanje za sva čula, tu su brojni restorani sa bogatom ponudom hrane i pića.

Sremski Karlovc

Bajkoviti Sremski Karlovc zauzimaju izuzetno mesto u istoriji Srba – u njima je bilo sedište srpske Mitropolije, tu je osnovana druga Bogoslovlja u pravoslavnom svetu, kao i prva gimnazija kod Srba. Krase ga spomenici kulture i institucije nastale pretežno tokom XVIII i XIX veka, a među njima se markantnošću ističu Patrijaršijski dvor, Saborna crkva i Kapela mira. Karlovc su proslavili i dobro vino i vinogradarstvo, kao i najpoznatija karlovačka poslastica – kuglof.

Irig

Ova živopisna varošica koja je iznikla na južnim padinama planine, okružena je voćnjacima i vinogradima, te su njeni žitelji poznati po proizvodnji kvalitetnih vina. Staro gradsko jezgro formirano je između XVIII i XX veka u periodu u kom je Irig bio jedan od najvažnijih trgovačkih centara u Vojvodini. U tom periodu osnovana je i Prva srpska čitaonica koja danas raspolaže fondom od dvestasetak hiljada knjiga i bogatom zbirkom slika.

Vrdnik

Banja Vrdnik poznata je po svojoj lekovitoj termalnoj vodi, zatvorenim i otvorenim bazenima, kao i najočuvanijih tvrđava u Evropi. Znatno manje i slabije očuvano, ali za turiste veoma atraktivno mesto ruševica jeste Vrdnička kula koju čine ruševine utvrđenog srednjovekovnog zamka. Oba utvrđenja se nalaze pod zaštitom, prvo kao nepokretno kulturno dobro od velikog značaja za Republiku Srbiju, a drugo kao spomenik kulture.

Uzdajući se iznad Dunava na petrovaradinskoj steni, predelom dominira impozantna građevina – Petrovaradinska tvrđava, jedna od najsloženijih fortifikaciono-urbanističkih celina i najočuvanijih tvrđava u Evropi. Znatno manje i slabije očuvano, ali za turiste veoma atraktivno mesto ruševica jeste Vrdnička kula koju čine ruševine utvrđenog srednjovekovnog zamka. Oba utvrđenja se nalaze pod zaštitom, prvo kao nepokretno kulturno dobro od velikog značaja za Republiku Srbiju, a drugo kao spomenik kulture.

Veliki istorijski značaj među znamenitim mestima imaju Kapela mira u Sremskim Karlovcima i Mesto bitke na Vezircu kod Petrovaradina, a kao lep primer narodnog

graditeljstva posebno se ističe seoska kuća u Neštinu.

Šezdesetih godina prošlog veka Fruška gora je proglašena područjem od posebnog značaja za Narodnooslobodilačku borbu (NOB) u Drugom svetskom ratu u Vojvodini. Tragovi antifašističke istorije upisani su u fruškogorski predeo, sećanja stanovnika, muzejske postavke i istorijske čitanke. Deo spomenika i znamenitih mesta NOB-a duž Partizanskog puta, koji spaja Banstol na istočnoj strani i Neštin na zapadnoj strani Fruške gore, Turistička organizacija Grada Novog Sada uvrstila je u posebnu turističku rutu pod nazivom „Ustanička Fruška gora“.

Smeštaj

Ponuda smeštaja i pratećih sadržaja je raznovrsna, kako u zaštićenom području nacionalnog parka, tako i u naseljima i vikend naseljima duž čitave planine. Ljubiteljima netaknute prirode i aktivnog odmora smeštaj, pored hotela, nude i prenočišta, seoska turistička domaćinstva, planinarski domovi, kamp na Stražilovu, kao i glamping rizort na Banstolu. U banji Vrdnik moguće je odsesti u luksuznim spa i velnes hotelima, ali i u apartmanima i sobama u privatnom vlasništvu. Seoska domaćinstva svojim gostima, pored smeštaja, nude mogućnost učestvovanja u spremanju tradicionalnih jela, upoznavanja sa starim zanatima, sakupljanja lekovitog bilja i gljiva.

Gastronomija

Prostrana lovišta, vinogradi i voćnjaci, jezera i reka Dunav, bogatstvo biljnog i životinjskog sveta, predstavljaju temelje nastanka raznovrsne kuhinje. Lokalnu gastronomiju su obogatili i brojni narodi koji su se kroz vekove doseljavali na ove prostore. Na trpezi fruškogorskih

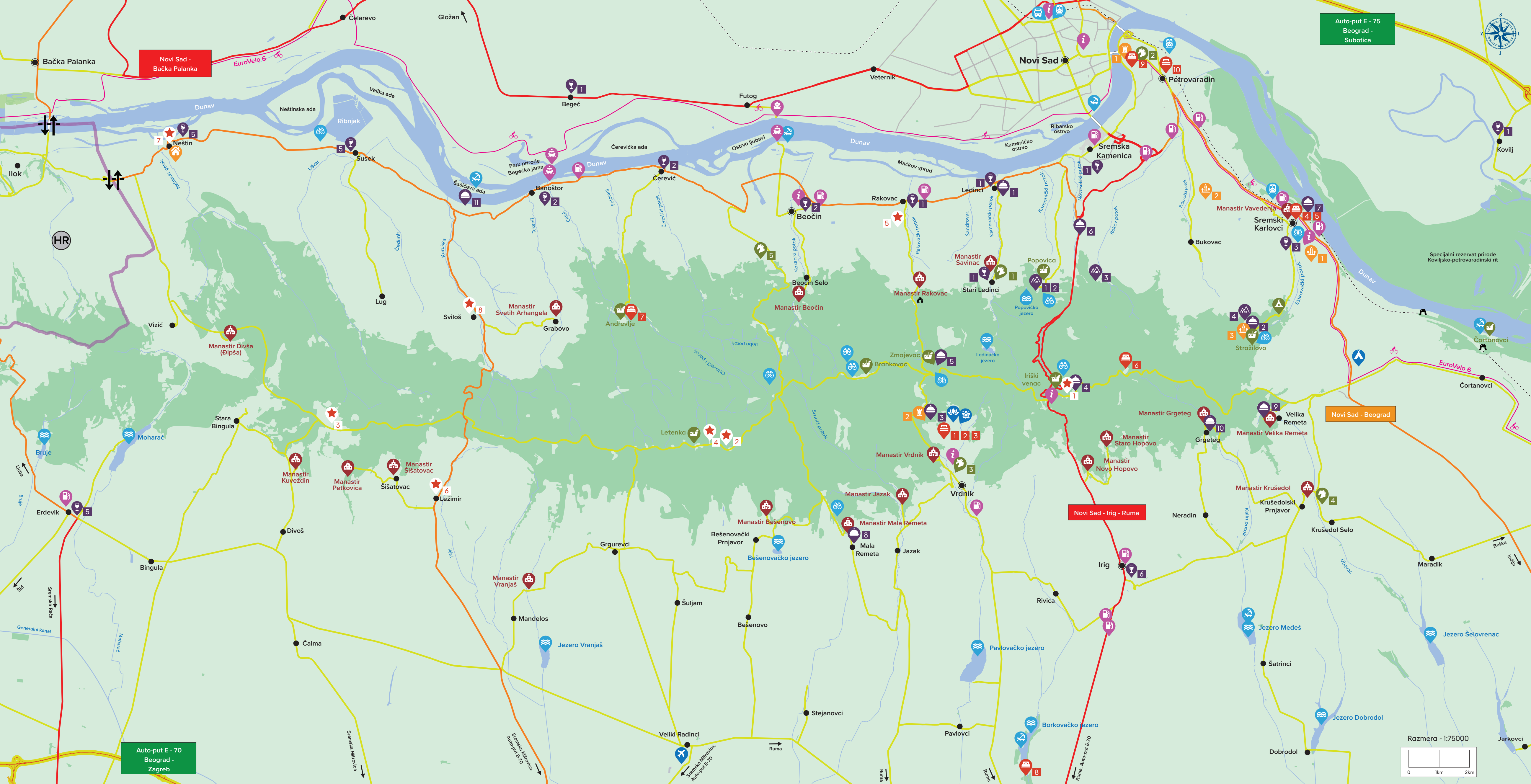

DIGITALNA MAPA
FRUŠKE GORE I NOVOG SADA

ISTRAŽI FRUŠKU GORU I NOVI SAD

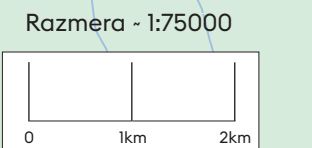

- Preko 700 obeleženih turističkih atrakcija
- Navigacija do odredišta
- Vinarije i restorani
- Planinarske staze
- Javni prevoz i drugo

Auto-put E - 75
Beograd -
Subotica

Auto-put E - 70
Beograd -
Zagreb

- Legenda:**
- Reka
 - Potok
 - Rečno ostrvo (ada, sprud)
 - Jezero
 - Skela na Dunavu
 - Plaža
 - Turistički info centar
 - Izletište
 - Vidikovac
 - Kamenolom Beli majdan, Rakovac
 - Banja
 - Naselje
 - Auto-put
 - Magistralni put
 - Regionalni put
 - Lokalni put
 - Železnička stanica
 - Autobuska stanica
 - Benzinska pumpa
 - Biciklistička ruta EuroVelo 6
 - Pruga
 - Most
 - Mostići
 - Pravac puta
 - Državna granica
 - Granični prelaz
 - Srpski pravoslavni manastir
 - Znamenita mesta
 - Tvrđave i kule
 - Kamp
 - Glamping
 - Planinarski domovi
 - Pojedini spomenici
 - Narodnooslobodilačke borbe (1941-1945)
 - Lokalni put
 - Železnička stanica

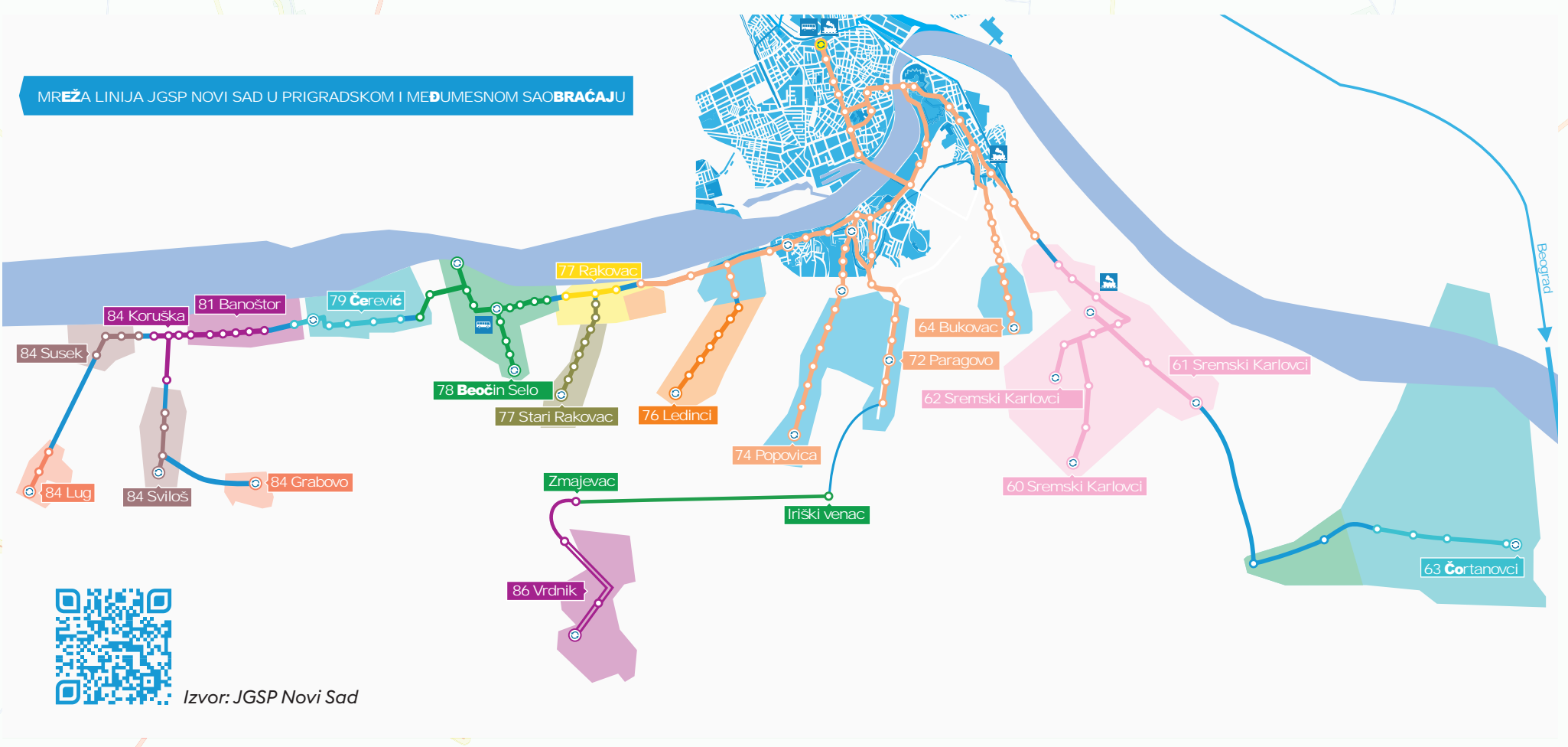
- 2 Spomen-kompleks Jabuka
- 3 Spomen-kompleks Rohalj baze, Divoš
- 4 Spomen obeležje Lepinjin grob
- 5 Spomenik Stručica, Rakovac
- 6 Spomenik NOB-a, Ležimir
- 7 Spomenik NOB-a, Neštin
- 8 Spomenik NOB-a, Sviloš
- 1 Kapela mira (1699), Sremski Karlovci
- 2 Mesto bitke kod Petrovaradina (1716), Vezirac
- 3 Grob pesnika Branka Radičevića (1824-1853), Stražilovo
- 4 Seoska kuća u Neštinu (XVIII vek)
- 1 Spomenik Sloboda, Irški venac

- 1 Petrovaradinska tvrđava
- 2 Vrdnička kula
- 1 Dom Crveni Čot, Popovica
- 2 Dom Železničar, Popovica
- 3 Dom pod Glavicom (Zanatlija), Glavica
- 4 Dom na Stražilovu, Čerat (Sremski Karlovci)

- 1, 2, 3 Vrdnik - Hotel „Premier Aqua“ 5*, Hotel Fruške terme 4*, Etno naselje Vrdnička kula 4*
- 4, 5 Sremski Karlovci - Hotel „Premier Prezident“ 5*, Hotel Dunav 2*
- 6 Hotel Norcev 3*, Irški venac
- 7 CePTOR, Andrejvlje
- 8 Hotel Borkovac 3*, Ruma
- 9 Hotel Leopold 1 4*, Petrovaradin
- 10 Hotel Sveti Georgije 1*, Petrovaradin
- 1 Novosadski vinski put - vinarije i vinoteke (Novi Sad - Sremska Kamenica - Ledinci - Rakovac - Begeč - Kovilj - Temerin)
- 2 Vina kićenog Srema (Beočin - Čerević - Banoštor)
- 3 Sremski Karlovci - vinska galaksija
- 4 Vinogradi u zagrljaju Dunava, sa pogledom na Tisu (Krčedin - Slankamački Vinogradi - Stari

- 1 Restoran Vidikovac, Ledinci
- 2 Restoran Brankov čardak, Stražilovo
- 3 Restoran Vrdnička kula, Vrdnik
- 4 Restoran na Vencu, Irški venac
- 5 Restoran Zmajevac, Zmajevac
- 6 Restoran Fruškogorska terasa, Paragovo
- 7 Restoran Pasent, Sremski Karlovci
- 8 Restoran Fruškogorska lugarnica, Mala Remeta
- 9 Restoran Šumski raj, Velika Remeta
- 10 Restoran Fruškogorski deram, Grgeteg

- 11 Restoran Atos, Koruška
- 1 Rekreativno jahanje konja
- 1 Konjički klub Šumska štala, Stari Ledinci
- 2 Konjički klub Petras, Petrovaradin
- 3 Ranč Platan, Vrdnik
- 4 Ranč Dimitrijević, Krušedol Selo
- 5 Konjički klub Mamba, Beočin
- 1 Avanturistički centar Fruška gora, Vrdnik
- 1 Sportski aerodrom Veliki Radinci

Izvor: JGSP Novi Sad